

Секція – Діагностика ресурсного забезпечення діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК

ЦУКРОСИРОВИНА ВИСОКОЇ ЯКОСТІ ЯК СКЛАДОВА УСПІХУ РОБОТИ ЦУКРОВИХ ЗАВОДІВ

Кравченко І.Й.

асистент кафедри обліку і аудиту

Національний університет харчових технологій

У нинішніх умовах загальної фінансово-економічної кризи, яка охопила всі напрями - економічний, технологічний і соціальний, надзвичайно важливо досягти ефективного розвитку економіки країни, відповідного співвідношення вітчизняних виробників і цим самим забезпечити нормальні макроекономічні показники розвитку економіки й зростання життєвого рівня населення країни.

Основна мета Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року - забезпечення життєздатності сільського господарства, його конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках і гарантування продовольчої безпеки країни. Таке завдання є багатоплановим і залежить також від політичної стабільності, розвитку суспільства та багатьох інших факторів як зовнішнього, так і внутрішнього характеру. Як відомо, у харчовій промисловості в надзвичайно тяжкому становищі знаходиться цукрова промисловість [3]. Цукробурякове виробництво досить складне і специфічне, воно найбільш матеріало-, енерго-, і трудомістке, з унікальною технологією і сезонністю виробничих процесів, що потребує висококласного обладнання та техніки для буряку.

Із виступу голови правління НАЦУ “Укрцукор” М.М.Ярчука відомо, що до сезону цукроваріння готувалися 69 цукрових заводів, хоча пропозиції по розподілу квоти на виробництво цукру в 2012 році подавали 80 цукрозаводів. Ряд заводів з різних причин не працювали в даному виробничому сезоні. Як відомо, успіх роботи цукрового заводу залежить, в першу чергу, від кількості та якості цукрових буряків, що надходять на переробку.

Цукрові буряки – унікальна сільськогосподарська культура, чудовий попередник у сівозміні для наступних культур, яка, навіть, спроможна підвищувати врожайність. Вони позитивно впливають на екологію, в декілька разів ефективніше використовують вологу в порівнянні з зерновими культурами, вчетверо більше виділяють в атмосферу кисню, ніж 1 га змішаного лісу [1]. Однак важливою проблемою на сучасному етапі розвитку буряківництва в Україні є проблема, пов'язана із підвищенням прибутковості, зміцненням економіки бурякоцукрового виробництва в нинішніх умовах цінової кон'юнктури світового ринку цукру.

В звітному виробничому сезоні на цукрові заводи надходили буряки різної якості від нормальних до - незрілих коренеплодів, вражених хворобами, підв'ялених, дуплистих, які мали низьку вологоутримуючу здатність і не могли зберігатись більше 2-3 діб. А при зберіганні солодких коренів більше 3 діб спостерігається загнивання коренів, виникає ускладнення при їх переробці на всіх ділянках технологічної схеми та збільшуються невраховані втрати цукру, втрати цукру у виробництві та в мелясі.

Всього в 2012 році працювало 63 цукрових заводів загальною виробничою потужністю 212,88 тис. тонн переробки буряків на добу. При цьому, резервом нарощування виробничої потужності в Україні є 26 законсервованих цукрових заводи, які при забезпеченні необхідною кількістю сировини можуть відновити свою виробничу діяльність, або можуть бути перепрофільовані на виробництво інших видів продукції такої, як біологічне паливо. Успіх роботи цукрового заводу залежить, в першу чергу, від кількості та якості цукрових буряків, що надходять на переробку. Показники роботи цукрових заводів при переробці цукрових буряків урожаю 2012 року показані в таблиці 1[2].

Таблиця 1

Показники роботи цукрозаводів по переробці буряків урожаю 2012 року

Показники	2011р.	2012 р.	Відхилення, млн. тонн
Площа посіву, тис. га	544,4	466,4	-78,0

Урожайність буряків, ц/га	363,0	407,0	+44,0
Прийнято буряків, млн. тонн	17,79	17,55	-0,24

продовження таблиці 1

Перероблено буряків, млн. тонн	17,36	17,17	-0,19
Вироблено цукру, тис. тонн	2330,95	2226,38	- 104,57
Цукристість буряків при прийманні, %	16,63	16,11	-0,52
Цукристість стружки, %	16,16	15,65	-0,51
Вихід цукру, %	13,46	12,95	- 0,51
Втрати цукру у виробництві, %	0,83	0,91	+ 0,08
Вміст цукру в мелясі, %	1,87	1,79	- 0,08

З таблиці видно, що на цукрові заводи в 2012 році прийнято 17,55 млн. тонн цукрових буряків з цукристістю в середньому 16,11%, перероблено 17,17 млн. тонн, вироблено 2226,38 тис. тонн цукру. Вихід цукру в цілому по Україні від початку виробництва склав 12,95% проти 13,46% минулого року. Вегетаційний період розвитку цукрових буряків в минулому році характеризувався складними агрометеорологічними умовами, що вплинуло на технологічну якість цукросировини. В останні роки по деяких регіонах ще й різко погіршилася технологічна якість цукрових буряків.

Для поліпшення економічних показників виробництва цукру, на нашу думку, необхідно йти шляхом скорочення витрат на виробництво і транспортування сировини та організацію ефективного використання обладнання цукрового заводу, його енергетичної бази для переробки іншої сільськогосподарської продукції й сировинних ресурсів. Також, необхідно враховувати досягнення науково-технічного прогресу, освоювати передові біоадаптивні технології, у гонитві за швидким прибутком, не ігнорувати вимоги науково-обґрунтованих сівозмін. Як не дивно, гальмом у цій проблемі є ряд великих холдингів, які захопилися високоприбутковими культурами-соняшником, ріпаком, соєю тощо, і позбавили цукрові заводи права ведення агробізнесу, вирощування та використання насіння вітчизняної селекції, а в результаті-перспектив розвитку. А повний перехід на іноземну техніку, насіння та хімічні матеріали взагалі зводять нанівець розвиток вітчизняної

матеріально-технічної бази галузі. Але при застосуванні наявних власних, перевірених роками, досягнень науки і техніки можна одержувати високу урожайність, і при цьому набагато дешевше, ніж при використанні іноземних зразків.

Список використаної літератури:

1.Бондар В. Про прибутковість вирощування цукрових буряків /В. Бондар.- Агробізнес сьогодні №4(203), лютий 2011р.

2.Інформація про підсумки роботи НАЦУ “Укрцукор” в 2012 році:(підсумки роботи бурякоцукрової галузі України за 2012 рік та завдання на поточний рік) [Електронний ресурс]/ М.М.Ярчук <http://www.sugarconf.com/>

3.Ткаченко Н.М.Шляхи подолання кризових явищ у цукровій промисловості/ Н.М.Ткаченко,О.О.Ткаченко.- Економіка АПК №8, 2009.- ст.46-49